

Važne zadeve v mestnem svetu

Ljubljana, 4. maja.

Včerajšnja seja ljubljanskega mestnega sveta je bila v vsakem pogledu zanimiva in zgodovinsko važna. O dveh zadevah poročamo na drugih mestih. G. župan dr. Jure Adlešič je ob 17. otvoril plenarno sejo, ugotovljeno sklepčnost. Od seje so izostali trije občinski svetovalci, in to I. Likar, J. Kralj in dr. Joža Bohinjec. Gosp. župan se je uvodoma v najtoplejših izrazih spominjal pokojne, 7. aprila umrle Franje Tavčarjeve, ter je posebno poudarjal njeno delovanje na karitativnem polju in pri narodnoobrambnih organizacijah. Velike so njene zasluge pri propagandi za majsko deklaracijo leta 1918. Gosp. župan se je dalje spominjal smrti podvratelja Hranilnice dravske banovine g. Josipa Černeta. Občinski svet je obema pokojnikom izkazal primerno čast z vzkliki: »Slava!«

Medvojne žrtve

V nadaljnjem svojem govoru se je g. župan spominjal tudi vojakov, ki so pred 20 leti 15. maja in naslednje dneve padli kot žrtve avstrijske justice v Judenburgu, Murau in Radgoni. Takrat so se uprli naši vojniki in avstrijski vojaški justici se je z veliko težavo posrečilo, da je bil ta upor zaduščen. Mestna občina bo grobove žrtv v omenjenih mestih, odnosno na rodni grudi primerno okrasila. G. župan je dalje naznanil, da je bil pri mestnem načelnstvu ustanovljen poseben odsek za telesno vzgojo. Ta odsek ima nalogo dvigniti ne samo telesno, marveč tudi duševno moč naše mladine. Po dveh važnih govorih gospoda župana o imenovanju našega voditelja dr. Antona Korošca za častnega občana ljubljanskega in o potovanju g. župana v Ameriko je bil zaprisežen novimenuvani mestni svetnik univ. prof. inž. Viktor Gostiša. G. župan je dalje sporočil, da sta odstopila obč. svetnik I. Černe iz Most zaradi bolezni in obč. svetnik Rudolf Smersu zaradi prezaplenosti.

Izboljšanje tramvajskih omrežij

Po svečanem delu plenarne seje so sledila obširna poročila posameznih odsekov. Finančni odsek je imel na dnevnem redu 98 raznih točk, ki so se tikala važnih mestnih gospodarskih zadev in raznih zasebnih pritožb odnosno prošenj. Mestno načelnstvo skuša s temeljito akcijo izvesti konsolidacijo mestnega tramvajskega podjetja in najame pri Pokojniškem zavodu večmilijonsko posojilo. Načelnik finančnega odbora, mestni svetnik prof. Dermastja, je v daljšem poročilu omenjal, da ni prišlo do realizacije 40-milijonskega posojila za ljubljanski tramvaj pri Poštni hranilnici, občini pa se je sedaj posrečilo najeti pri Pokojniškem zavodu posojilo 30 milijonov dinarjev, ki se bo uporabljalo po točno določenem načrtu in v prvi vrsti za izboljšanje in podaljšanje dolženke tramvajске proge in za zgraditev tramvajске proge na pokopališče pri Sv. Križu, katere proga je že trasirana. Predlog za najetje tega posojila je bil soglasno sprejet.

Razna poročila

Mestni svet je po poročilu referenta prof. Dermastje in po govoru mest. svet. dr. Kamušiča odobril računski zaključek Mestne hranilnice ljubljanske. Sledila so poročila o raznih posebnih fondih in poročila drugih referentov o vseh aktualnih zadevah. V imenu personalopravnega odseka je to zato, da se omogoči šibkejši situiranim slojem gradnja malih stanovanjskih hiš. Mestni svetnik dr. Ažman je poročal o gradbenih zadevah, za tehnični odbor je poročal o raznih važnih zadevah načelnik odbora univ. prof. Horvat. Mestni svet je med drugim sprejel predlog, da se od Rozmanove družine na Sv. Petra cesti pri Jernejevi gostilni odkupi vogal hiše, ki dela sedaj velike prometne

Opozarjamo na koncert znamenitega domačega basista Frana Schifferja-Navigina, ki nastopi v veliki Filharmonični dvorani v ponedeljek, dne 9. majnika ob pol 9 zvečer. Po dovršenih glasbenih študijah je basist Schiffer doveljal več let v Nemčiji, kjer je bil član nemške klasične opere, ki je uprizarjala najboljša klasična dela po vseh kulturnih centrih v Rajhu. Nato je bil stalni član opere v Rostocku. V pretekli koncertni sezoni je bil Schiffer v Severni Ameriki, kjer je imel celo vrsto koncertov. Na ponedeljkovem koncertu, na katerem poje pesmi in arije domačin in tujih avtorjev, ga spremlja kapelnik Niko Štrifot. Seveda so na razpolago po običajnih koncertnih cenah v knjižarni G. Matice, na večer koncerta pa v veži Filharmoničnega poslopja.

Muzejsko društvo za Slovenijo v Ljubljani bo imelo svoj redni letni občni zbor v četrtek, 5. t. m. ob 17 v čitalnici Narodnega muzeja.

Z gibom je pokazal, da bi rad ostal sam z Antiopo.

Manjkalo je še deset minut do šestih.

Dvajset minut pred sedmo smo prišli na postajo ob istem času kakor vlak iz Traleeja. Tri minute kasneje smo bili že na potu v Lemerick. Za nas sta bila pripranjena dva oddelka. Grofica Kendaleka je bila v prvem oddelku. Tja sem šel s tovarišmi tudi jaz. Gospod Ralph in William sta šla z dvema drugima grajskima služabnikoma Jamesom in Davidom v drugi oddelku. Vsi trije so bili oblečeni, kakor Antiopa in Ralph, v prostovoljske uniforme in so nosili puške.

V našem oddelku je vladala smrt na tišina. Antiopa je bila resna in blede. Niti doktor Grütli se ni upal vpričo nje pripovedovati svojih običajnih šal.

V Lemerick smo prišli ob devetih in pet minut. Vlak je čakal na postaji uro dolgo. Grofica Antiopa je šla v čakalnico in sedla na zelen, barvni stol. William, James in David so z otroško brezskrbnostjo igrali v kotu svojo igro na karte, kar so začeli že v vlaku. Angleški vojniki, ki so imeli postojno službo, so jih zavidljivo gledali.

Doktor Grütli, ki sem se ga vedno izogibal, ki pa je neprestano hodil za mano, kamor sem šel in kjer sem stal, me je prijel za roko.

»Poglejte si te tepce,« je dejal in pokazal na angleško stražo. »Pred nosom jim hodijo s puškami, pa se niti ne začudijo, čeprav bodo čez tri ure pod kroglami iz teh pušk padeli njihovi tovariši. Oni drugi brezbrizno igrajo karte. Kaj pa igrajo ti fantje tukaj? Zdi se mi, da igrajo po nam.«

Pristopil je k Williamu in njegovi

ovire, in je prav ta vogal hiše nevaren za avtomobilski promet. Mestni svetnik polkovnik v pok. g. Andrejka je predložil v pretrase razne pravilnike, ki so bili po poročilu dr. Steske soglasno sprejeti. Načelnik kulturnega odseka, mestni svet. prof. Silvo Kranjc, je poročal o imenovanju nekaterih ulic v Zgornji Šiški in Stožicah. Profesor

Potovanje ljubljanskega župana v Ameriko

Lepa darila Ameriki in Clevelandu

Ljubljana, 4. maja.

Na snočni seji je g. župan dr. Jure Adlešič med iskrenim odobravanjem mestnega sveta med drugim kratko poročal tudi o svojem potovanju v Ameriko. Mestni svet je njegova krepka in lepa izvajanja o stikih Slovencev z Ameriko vzel z največjim odobravanjem na znanje. V Clevelandu bo 15. t. m. otvorjen velik, moderen jugoslovanski vrt. Uprava jugoslovanskega kulturnega vrta v Clevelandu je povabila ljubljanskega g. župana dr. Adlešiča k otvoritvi. G. župan je vabilo najskrenejše sprejel, kajti tam je tudi mnogo njegovih belokranjskih rojakov, in bo nastopil pot v Ameriko 5. t. m. Spremljala ga bo njegova ga. soproga. G. župan se bo odpeljal v Genovo in se bo tam vkrcal na veliki italijanski prekoceanski parnik »Rex«, ki je eden med najmodernejšimi luksuznimi parniki.

G. župan se je na včerajšnji seji poslovil od mestnega sveta. V svojem govoru je zlasti poudarjal naklonjenost ameriških držav napram našim izseljencem in tudi napram nam Slovincem sploh. Velike slavnosti v Clevelandu se bodo udeležili mnogi zastopniki ameriške vlade in zastopniki clevelandskih oblasti. Med drugimi bodo slavnosti prisostvovali podpredsednik USA g. Garner, dalje guverner države Ohio, clevelandski župan s senatorji, sodniki in drugimi dostojanstveniki. G. župan je vabilo sprejel v sporazumu z nadrejenimi oblastmi, da osebno počasti v imenu prestolice Slovencev lepo otvoritev naših izseljencev. Za jugoslovanski kulturni park je ameriška vlada prispevala 63.000 dolarjev, mesto Cleveland 15.000 dolarjev in naši izseljenci so darovali 11.000 dolarjev. G. župan se je dalje v svojem govoru toplo zahvalil izseljencem in Ameriki, ki so po vojni prišli k nam na pomoč. Ljubljana sama je že pred leti darovala soho Ivana Cankarja in njegov spomenik sedaj stoji poleg spomenika indijanskega misijonarja, škola Friderika Barage.

Darilo Clevelandu

G. župan bo ponesel v Ameriko tudi več daril, namenjenih raznim ustanovam in korporacijam. Ljubljana bo mestu Clevelandu podarila kip akad. kiparja Toneta Kralja »Slovenka« v narodni noši pod naslovom »Pozdrav!« Podstavek je izdelan iz več tisoč let starega črnega hrasta, ki je bil izkopen na Barju in je bil last barona Codellija, ki ima na Barju ogromen kompleks. Na hrastovem podstavku je napravljen grb mesta Ljubljane, ki bo spominjal mesto Cleveland na starodavne, skoraj mitične čase, ko je bila Ljubljana ustanovljena. Saj so tu vozili Argonavti. Pred tisoč in tiisoletji ustanovljena Ljubljana poklanja velikemu mestu Clevelandu, kjer živi toliko naših izseljencev, mestu, ki je bilo ustanovljeno pred dobrimi 100 leti, to darilo v znak priznanja.

Darila univerzi v Pittsburgu

G. župan bo dalje ponesel dve darila slovenskih mest za univerzo v Pittsburgu. Tam je zgrajena velika univerza, nazvana »katedrala znanosti«. Je pravi nebotičnik, ki ima 47 nadstropij. Palača pa je zgrajena v resnem in veličastnem gotskem slogu. V tej palači je posebna »jugoslovanska dvorana«, kjer bodo nameštene slike in druge umetnine iz naše države. G. župan bo za to dvorano univerzi izročil portret Božidarja Jakca: France Prešeren, krasno delo. Prešeren naj na tej univerzi predstavlja našo književnost. Poleg Prešerna pa bo izročil univerzi tudi portret Mateja Stermana: Jurij Vega, našega največjega genija v matematični znanosti. Obe deli sta priznani kot najboljši.

Druga darila

Za predstavnike ameriških oblasti in slovenske organizacije bo g. župan ponesel s seboj kot darilo vse letnike »Kronike slovenskih mest«, vezane najlaksuzneje. Platnice iz podplata je strokovnjako izdelal knjigovez g. Žabjek. V platnice so vdelani razni napisi, dalje grb ljubljanskega mesta in silhueta Gradu. Ornamenti so bili izdelani po načrtih mestnega uradnika, tehnika gosp. Svetliča. Nadaljnje darilo predstavljata dve veliki fotografiji, odnosno panorami Ljubljane, mojstrsko

Dermastja je nato poročal o nekaterih trošarinskih zadevah. V imenu personalopravnega odseka je poročal mestni svetnik g. Avgust Novak o prošnjah za sprejem v domovinsko zvezo in o podelitvi nekaterih dijaških štipendij. Po javni seji, na kateri je bilo stavljenih tudi več samostojnih predlogov, je sledila tajna. Na tej seji so bila izvršena nekatera osebna imenovanja in napredovanja. Ob koncu seje, ki je trajala pozno v noč, so vsi občinski svetniki želeli g. županu srečno pot v Ameriko.

delo našega amater-fotografa g. Šuštaršiča, lastnika tvrdke M. Tičar v Šelenburgovi ulici. G. župan bo dalje podaril Američanom tudi več fotografiskih pokrajinskih posnetkov, ki jih je napravil g. Anton Kornič, ki si je prav v Ameriki priboril na foto-razstavah prvenstvo in sam pošilja svoje posnetke v ameriške revije. Med drugim bo podarjena fotografija treh Slovencev v narodnih nošah, ki jih je nedavno priobčila tudi »Illustrazione Italiana«.

Ribniška meščanska šola pod vodstvom upravitelja g. Trošta pa je napravila več daril iz domače obrti, raznih srčkov in drugih takih stvari. Tako se bo Ljubljana oddolžila svobodni Ameriki!

Zasebni izpiti

Po novih pravilih o privatnih izpiti se je treba za privatni izpit na gimnazijah prijaviti do 15. maja pri ravnateljstvu zavoda, v čigar okolišču bivajo starši kandidata ali je kandidat stalno uslužben. Na drugih zavodih izpit ni dopusten.

Ako gre za privatni izpit z dopolnilnimi izpiti, naj se prošnja že prej vloži.

Privatni izpit se sme opraviti v enem letu le za dva razreda. Poleg kolkovine, enakega zneska za šolski fond in šolnine, je predpisan poseben honorar za člane izpitnega odbora (na primer za privatni izpit četrtega razreda realne gimnazije 680 din honorarja).

Prošnje za izpite morajo biti predpisno sestavljene in pravilno opremljene s prilogami. Kandidati naj se informirajo pri ravnateljstvih.

Poročilo o zasebnih izpiti

Belgrad, 28. apr. AA. V prosvetno ministrstvo vsak dan prihajajo nove prijave za polaganje zasebnih izpitov v srednjih šolah, kakor tudi prošnje za pojasnila glede vprašanj, ki so v zvezi s temi izpiti. Nekateri prosilci čisto prihajajo iz zelo oddaljenih krajev celo osebno v Belgrad v prosvetno ministrstvo po pojasnila. Da bi bili vsem tem prihranjeni nepotrebni stroški, je ministrstvo prosvete dalo tale pojasnila:

1. Zasebne izpize je možno polagati samo v državnih šolah, in sicer meseca maja. V enem izpitnem roku more kandidati zasebno polagati izpit čez dva razreda in poleg tega tudi tečajni izpit.

2. Kandidat polaga ta izpit na gimnaziji tistega mesta, v katerem stalno bivajo njegovi starši, če pa v tem kraju ni gimnazije, polaga izpit na šoli, ki pripada temu področju. Uradniki in ostali uslužbenici polagajo ta izpit v mestu svojega stalnega službovanja, če pa tu ni gimnazije, spet v bližnji gimnaziji, ki pripada temu šolskemu okolišču.

3. Če je v kakem mestu več gimnazij, polaga kandidat izpit na tisti, ki pripada njegovemu šolskemu okolišču. Če šolski okolišči niso razmejeni, potem polaga kandidat izpit v kateremkoli področju teh šol.

4. Kandidat mora predložiti ravnatelju gimnazije, na kateri hoče polagati izpit: a) prošnjo, kolkovano po zakonu o takšah, v kateri mora navesti kdaj, kje in s kakšnim uspehom je dovršil prejšnje razrede gimnazije in če je že kdaj prej polagal ta izpit (brez teh podatkov ne bo nihče pripuščeno k izpitu); b) navestveno spričevalo in izkaz o premoženju, čemur mora priložiti sliko; c) potrdilo o neposrednih davkih za zadnje leto, da se določi šolnina; d) potrdilo o svojem dosedanjem službovanju; e) krstni list; f) neposredno na ministrstvo naj se obračajo samo oni kandidati, ki pridejo s kake inozemske gimnazije.

Prošnje je treba vložiti najkasneje do 15. maja na ravnateljstvo pristojne šole oziroma (za kogar to velja) na prosvetno ministrstvo.

Zborovanje mariborskih gostilničarjev

Maribor, 3. maja.

Danes popoldne se je vršilo v dvorani hotela Meran zborovanje gostilničarjev, hotelirjev in kavararjev iz Maribora. Občni zbor Zdrženja gostinskih podjetij je vodil agilni predsednik kavarar Klešič, poleg njega pa sta poročala še tajnik

je dejal večjemu od obeh.

»Vse je v redu, gospod Ralph.«

»Povejte?«

»Je bilo izdano danes jutraj ob štirih.«

»Bataljoni?«

»Ob desetih so bili že na mestih.«

Georg je boječe pristavil:

»In... njena svetlost?«

»Tu je«, je rekel Ralph in pokazal na grofice.

Vojaka sta se odkrila. Njuno ganotje, da sta videla Antrimovo hčer, je bilo nepisano.

»Ali so to naši vozovi?« je vprašal Ralph in stopil proti avtomobiloma, ki sta stala na dvorišču.

»Da, gospod Ralph.«

»Toda, otroci, kaj ste vendar naredili! To sta vendar državna avtomobila!«

»Glede prvega se ne motite. Ta je res last podkralja. Mihael si ga je izposodil davi pred cerkvenimi vrati, ko je šofer v cerkvi molil.«

»Ali je dober?«

»V eni uri smo v Dublinu.«

»Pol dvanaestih je«, je dejal gospod Ralph, »lvrstvo se ujema.«

»Drugi avto«, je dejal Georg, »ni tako hiter, toda pol ure za prvim bo tudi ta v Dublinu. V njem se bomo peljali mi.«

»Prav«, je odvrnil gospod Ralph, »gremol.«

»Toda, kakor vidim, je tu prostora samo za štiri. Komu od gospodov je vseeno, če pride pol ure kasneje.«

»Meni, meni«, je hitel profesor Henriksen. »Ne bi si bil rad zlomil tilnika samo zato, da bi bil nekaj minut preje tam.«

»Prav, stopite v drugi avtomobil, ki ga bo vozil Mihael. Prosim lepo, gospodje, vstopite.«

Požar v Kolizeju

V starodavnem, nad 200 let starem Kolizeju, je davi izbruhnil požar, ki bi bil drugače postal nevaren za ogromno poslopje. Po Celovski cesti patrulirajoči stražnik g. Kučej je zapazil, da se na strehi Kolizeja proti Bleiweisovi cesti dviga gost dim. Takoj je ob 5.18 obvestil gasilsko postajo o ognju. Pod vodstvom poveljnika g. Furlana so hitro odhiteli poklicni gasilci z motorno in orodno brigado ter z Magirus lestvo na kraj požara. Tudi prostovoljni gasilci pod vodstvom g. Pristovskega so se udeležili gasilne akcije. Gasilec se je kmalu posrečilo ogenj udušiti. Kolikor so mogli gasilski strokovnjaki doznati, je požar nastal na ta način, ker so v podstrešju stanujoče stranke postavile zaboje s smetmi in pepelom prav pod tramovje. V nekem zaboji je bila tudi še žerjavica. Ponoči so se naprej vneli zaboji in nato še podstrešno tramovje. Škodo cenijo na okoli 10.000 din.

Pred 8 leti je bil v Kolizeju katastrofalnejši požar. Takrat je gorelo srednje podstrešje in so bili gasilci v veliki smrtni nevarnosti. Takrat je škoda znašala okoli 150.000 din.

Potres okoli Domžal

Iz Domžal so nam poročali, da so davi okoli 3.14 tam čutili srednje močan potresni sunek, ki je prihajal iz smeri od Celja in je trajal dobro sekundo. Čutilo ga je več posestnikov, ki so že zgodaj vstajali. Potres je moral biti lokalnega značaja, kajti ljubljanski meteorološki zavod ni zaznamoval na potresomerih nikakega sunka.

Pristopaite k Slovenski straži

Slovenska Straža v Ljubljani se je nanovo osnovala šele nedavno kot podružnica mariborske matice. Slovenska Straža v Ljubljani bo torej vezala vse podružnice tega ozemlja, razpredene po večjih krajih kakor po podeželju.

Slovenska Straža ima v svojem načrtu podrobno narodnoobrambno delo. Predvsem spada v njen delokrog skrb za kočevske Slovence ter obojni naš živeli na notranjski in gorejski strani. A tudi vsi ostali Slovenci doma in izven ožje naše domovine bodo deležni njene skrbi. Predvsem je čaka temeljita organizacija narodne zavednosti med širšimi plastmi našega naroda, kolikor tega ne zmorejo druga narodnoobrambna in prosvetna društva. V njenih zamislih je po eni strani Slovenski institut, ki naj podrobno pregleduje stanje našega naroda v vseh ožirih, zlasti kar se tiče narodne zavesti in odpornosti, po drugi strani pa tudi konkretno dejstvojanje na podlagi teh ugotovitev, da se naš narod kar moč narodno osvešči in okrepi ter da se dvigne naše narodno blagostanje za sedanjost kakor za bodočnost.

Brez sredstev pa nam je še tako lepo zamišljeno delo že naprej onemogočeno. Ker je naša organizacija še mlada in se šele uveljavlja, je predvsem vezana na članarino in podpore. Ker je namen Slovenske Straže, ki hoče obrambo slovenskega življa z narodno izobrazbo in gmočno okrepitevjo ter živo stražo nad našimi narodnimi interesi, svet in mora biti svet v tej vihravi dobi vsakemu resničnemu in zavednemu Slovincu, smo prepričani, da se boste brez pomisleka priključili vrstam Slovenske Straže in ji nudili podporo v vsakem pogledu! Letna članarina znaša 12 din (mesечно en dinar), kar pač zmore sleherni izmed nas. Kdor zmore več, naj da, kolikor pač more dati. Brezposelni naj se ne odteguje zaradi določene članarine sodelovanju in sočutju z nami in naj pač prispeva manj po svojih močeh (vsaj dinar). Nihče pa naj se ne odtegne temu vabilu v Slovensko Stražo! Kdor more kaj sodelovati ali svetovati, mu bomo hvaležni. Dopolni naj pošiljajo na naslov: Slovenska Straža, pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva ul. 7, kjer se dobe tudi podrobna pojasnila. Slovenska Straža

Znižane cene v kinu Sloga

Uprava kina Sloga se je odločila, z današnjim dnem znižati cene vstopnicam in pomnožiti število cenejših sedežev po 2.50, 4.50 in 6.50 din tako, da je odslej omogočeno tudi najširšim slojem občinstva redno posejanje kina Sloga. Pri tem pa moramo omeniti, da bo ostal program kina Sloga na isti dosedanj višini, ker prinese kino Sloga vprav v maju in juniju znamenite filmske premiere, kakor film »Beli tovor«, »Golem«, »Mater-nelle« (film odlikovan z najvišjim predikatom francoske akademije umetnosti) (»Beli vrag« ali »Hadzi Murat« (po Tolstojevih istoimenski noveli), »Lukrecija Borgia« itd. Ves ta najizbranejši program bo ljubljansko publiko nedvomno močno zanimal.

Pierre Bénéit:

VELIKI JEZ

47

Roman iz irskih bojov za svobodo

družbi in jih nagovoril. Videl sem preproste fante, kako so vstali, zardeli in jecljali nerazumljive besede. V zadregi so zopet sedli. Doktor Grütli se jim je pridružil in igral z njimi karte kot četrti.

Ko je odbila ura deset, je vstal in pristopil k Ralphu, ki je govoril z menoj.

»Mislim«, je dejal, »da nimate nič proti temu, če ostanem do konca poti v vašem oddelku. Z vašimi fanti sem prišel igrati na karte in bi rad končal.«

Kakor želi vaša milost,« je rekel Ralph in se priklonil.

»Kupil bom nove karte,« je nadaljeval doktor, »te, ki jih imajo vaši služabniki, so zelo zamazane.«

»Na trgu je trgovina in tam bo vaša milost dobila, kar želi. Toda opozoril bi vas, da se čez četrte ure odpeljemo.«

Doktor je odšel iz čakalnice. Takoj nato je Ralph, z njemu lastnim ostrim glasom, poklical Williama.

Ta je skočil pokonci.

»Pridite bližje, William. Za trenutek moram govoriti z vami.«

Potegnil ga je s seboj v kot čakalnice.

Pet minut kasneje sta se vrnila nazaj. William je bil blede kot mrlič.

»Vrnite se k tovarišem.«

Tedaj se je pokazal na vratih čakalnice tudi doktor Grütli s kartami v rokah.

Od tu in tam

Konferenca jugoslovanskih katoliških škofov se je včeraj začela v Zagrebu ob 9 dopoldne s molitvijo »Pridi sv. Duhe. Konferenci predseduje zagrebski nadškof dr. Alojzij Stepinac. Dnevni red sedanjega zasedanja jugoslovanskih katoliških škofov je zelo obširen. Po končanih konferencah bodo škofje izdali poročilo, s katerim bodo vse katoliške vernike v Jugoslaviji obvestili o sklepih te konference.

Važna konferenca železniških strokovnjakov je bila te dni v Banjaluki. Na njej so bili zastopniki glavnega železniškega ravnanstva, zastopniki zagrebskega, belgrajskega in sarajevkega ravnanstva ter odposlanec iz vojne ministrstva. Konferenca je imela namen določiti področja posameznih ravnanstev ter tudi sklepati o vprašanju graditve novih normalnotirnih železniških prog, ki bodo vodile do morja. Šele letos bodo začeli graditi normalnotirno železniško progo Karlovac—Bihac, nato progo Čačak—Kraljevo—Valjevo—Zvornik—Tuzla—Doboj—Banjaluka ter Banjaluka—Bihac in Sarajevo—Brod. Z graditvijo teh železnice bodo vsi notranji predeli naše države dobro zvezani po normalnotirni železnici z morjem. Dosedanja zveza Zagreba z morjem preko Ogulina bo z novo progo preko Karlovca, Bihaca in Knina skrajšana za več kot 100 km.

Dva odlična estonska gospodarstvenika se mudita sedaj v Zagrebu. To sta ravnatelj v estonskem kmetijskem ministrstvu Edvard Alver in gospodarstvenik iz Talinna Evgen Lozersonn. Z njima je prišel v Jugoslavijo tudi trezorski zastopnik naše države v Talinnu Vlaho Knčera. V Zagrebu si bosta estonska gospodarstvenika ogledala vse važnejše gospodarske ustanove, da se na ta način seznanita z gospodarsko delavnostjo mesta Zagreba. Odtod bosta odpotovala še v nekatera druga mesta v Jugoslaviji. Njuna želja je tudi, da vzpostavita tesnejše trgovinske zveze naših krajev z Estonko.

Več občnih zborov posameznih učiteljskih okrajev je bilo včeraj v Belgradu. Na njih so bili povsod izvoljeni zastopniki za občni zbor belgrajskega odseka, pa tudi delegati za volitve Osrednjega odbora Jugoslovanskega učiteljskega združenja. Ti delegati so sami pristali novega gibanja v učiteljskih vrstah, ki vodi najostrejšo opozicijo proti sedanjemu ministru JUU, ki ji predseduje Ivan Dimnik. Pri včerajšnjih volitvah so pristali novega učiteljskega gibanja dobili 527 glasov, pristali sedanje osrednje uprave JUU pa samo 107. Na občnih zboreh belgrajskega učiteljskega združenja je bila sprejeta tudi resolucija, v kateri opozicija zahteva med drugim proti sedanjemu ministru JUU ponovno revizijo za vse delovanje odbora JUU v zadnjih 10 letih.

Težka nesreča se je pripetila te dni v prometni ulici Majevici pri Tuzli. Eksplozivni je metan. Pri tej eksploziji so bili ubiti trije delavci, ki so tedaj delali v rovnu. Na kraj nesreče je odšla posebna komisija iz Tuzle z namenom, da ugotovi pravi vzrok te eksplozije. Tako se dogaja tudi drugod. Najprej se, kakorkoli že, zgodi nesreča, ki zahteva več ali manj človeških življenj, nato pa pride komisija, ki ugotovi vzrok nesreče. Dobro bi morda le bilo, če bi kakšna komisija kdaj nesrečo le prehitela, saj bi jo v nešteti primerih, ki smo jih že doživeli, lahko, če bi pravočasno opozorila na to ali ono nevarnost. Bi vsaj zaslužila dnevnice.

Na sivojstven način je hotel obrniti svojega hlapca najbogatejši kmet iz Vasi Odra blizu Siska, neki Kovčič. Ta dogodek je po vsej tamkajšnji okolici povzročil veliko razburjenje. Kmet Kovčič je menda v svoji objestnosti mislil, da je njegov hlapec vsaka sala, tudi tako nečloveška, kakor jo je zagrešil te dni nad svojim hlapcem. Hlapcu je namreč dejal, da ga hoče obrniti kar sam in mu tako prihraniti pot in denar, da bi šel k bližnjemu brivcu. Naredil je milnico, pri tem pa ni rabil vode, pač pa bencin. Ko je svojega hlapca dobro namazal, mu je brado zažgal. Hlapecu je bila vsa glava tega nesrečnega hlapca trenutku le za največjo težavo je kmet ogenj v plamenih. Le z največjo težavo je kmet ogenj zopet pogasil in preprečil, da mu hlapec ni kar na stolu zgorel. Ko je kmet videl, kaj je storil, je uvidel za takšno njegovo postopanje. Nato pa je odšel v mesto ter kupil nekje malo maščobe proti opeklinam. Ko pa hlapcu tudi še po dvajsetih dneh ni bilo nič boljše, se ga je gospodar le usmislil in odpeljal v bolnišnico. Zdal pa se je brž zvedelo, kako je dobil tako strahotne opekline na obrazu. Brezčutnega gospodarja so takoj prijeli, izgovarja se pa, da se je hotel samo malo pošaliti.

Na zverinski način je ubil svojo ženo in služkinjo trgovca Djakovič iz Šibine ob Glini, nato pa se zaigral hišo, da bi zabil sled za svojim zločinom. Kmete iz te vasi je ponoči prebudil požar, ki je izbruhnil v hiši omenjenega trgovca. Ko so prihiteli do goreče hiše, so hoteli v hišo, a so bila vrata zaprta. Preden so s silo udrl skotiti vrata, je požar že uničil skoraj vse in ni bilo niti malo upanja več, da je v njej še kdo ostal živ. Ko je ogenj pogasil, je že prišlo tudi orožništvo, ki je ugotovilo, da požar ni nastal slučajno, pač pa da ga je podtaknil gospodar sam potem, ko je v hišo zaprl umorjeno ženo in služkinjo. Kako zverinski je opravil ta brezsrčni trgovec svoje krvavo dejanje, priča dejstvo, da so glavo njegove žene našli v nekem loncu. Domači kmetje so orožnikom povedali, da se je Djakovič s svojo ženo neprestano prepiral. — Prav pred kratkim je hišo zavaroval za 100.000, svojo ženo pa za 75.000 din. Zato je prvi sum padel nanj.

Bližnji rojak egiptovskega kralja Faruka se je nekaj dni mudil v Skoplju. Je to princ Muharem Abdal Monein. Družbo mu delata princeznji Hadidža Abas Halim in Habila Zeinab Mazkur. Ta egiptski princ namerava namreč obiskati nekaj evropskih držav in se je med potjo ustavil tudi v južni Srbiji v Bitolju, Ohridu in Skoplju. Pravijo, da se že v Skoplju zanima za vsako najmanjšo zanimivost.

Našega tobaka je tudi letos precej kupila uprava češkoslovaškega tobačnega monopola. Naročila ga je okoli 40 vagonov. Polovico, t. j. 20 vagonov, ga že pripravljajo za izvoz na Češko-slovaško in ga bodo v kratkem poslali preko Splita, druga polovica pa je naročena za nekoliko pozneje. Letos pa se izredno zanimajo za naš tobak tudi Poljaki. Tudi ti so namreč letos naročili precej večje količine tobaka pri nas, kakor prejšnja leta.

Jeanette Mac Donald in Nelson Eddy zopet v Ljubljani v triumfalnem glasbenem vefilmu
majske pesmi
in ljubezni

BELI JORGovan
Kino Matica 21-24

Radi ogromne dolžine filma so predstave 16, 19 in 21.15 uri

Celje zahteva I. draginjski razred

V našem gospodarstvu in trgovini opažamo, da je pri nas trgovina oživila in da je posebno sedanja vlada pripomogla k vidnemu zboljanju narodnega gospodarstva. Izvoz lesa, živine in kmetijskih pridelkov je znatno zboljšal gospodarski položaj prejšnjih let. Hitra in uspešna trgovska pogajanja ugodno vplivajo na naše gospodarstvo, četudi nastaja zaradi ugodne kupčijske dobe boj med pokrajini naše države. V takih razmerah ob brezštevilnih ponudbah in obleganju kupovalcev morajo seveda cene navzgor, kar je posebno ugodno za naše kmetijstvo. Prizadeti so le meščani, posebno državni in upravniki uradniki v mestih, katerim so že dvakrat znižali plače, cene živil pa rastejo z dneva v dan.

Celjski mestni svet je že večkrat sklepal o tem vprašanju in je bilo že več osebnih in pismenih intervencij, pa brez uspeha. Da so zahteve državnih uradnikov in namestencev v Celju za umestitev mesta v I. draginjski razred upravičene, je priča dejstvo, da je Celje eno najdražjih mest v državi sploh. Iz uradnih podatkov smo točno razvideli, da so cene življenjskih potrebščin v Celju zvišale v enem letu od 1. aprila 1937 do 1. aprila 1938 povprečno za 28%, nasprotno pa se v enem letu ni pomenila niti ena življenjska potrebščina. Celjski trg je bil do zime z vsemi življenjskimi potrebščinami vedno dobro založen, tako da ni primanjkovalo življenjskih potrebščin. Lansko leto smo pogrešali le zelja, ki so ga uničile gosenice. Meseca decembra je primanjkovalo solate in vsakovrstne zelenjave. Stojničarji so dobivali solato in zelenjavo iz daljinskih krajev, zaradi česar so se cene znatno dvignile. Preteklo leto v bližnji celjski okolici sadno dreve ni obrodilo. Manjkalo je predvsem češeni, marelic, breskev, češpelj in hrusk. Zaradi tega so se cene sadja precej dvignile. Če primerjamo

tržne cene v Ljubljani, Mariboru in Celju,

bomo videli, da so se cene posebno nekaterih živil v Celju precej zvišale. Tako je kilogram volovskega mesa v Celju povprečno po vrstah mesa od 10 do 12 din, v Mariboru od 6 do 12 din, v Ljubljani pa od 8 do 12 din. Kilogram prašičjega mesa velja v Celju 6 din, v Mariboru 10 din. Slanino dobite v Mariboru kilogram po 13 do 15 din, v Ljubljani po 15, v Celju pa je kilogram po 16 din. Tudi če primerjamo Celje z južnimi mesti, bomo videli, da so cene življenjskih potrebščin v Celju višje. Stot ječmena v Celju velja 200 din, v Belgradu 105

dinarjev, v Novem Sadu 135, v Nišu 120, v Zagrebu 70. Stot koruze v Celju 150 din, v Ljubljani 145, v Novem Sadu 96, v Osijeku 95, v Nišu 100, v Sarajevu 140, v Subotici 98, na Sušaku 145, v Splitu 150, v Zagrebu 140. Pšenica: Celje 225 din, Ljubljana 230, Belgrad 145, Novi Sad 185, Niš 160, Sarajevo 250, Zagreb 200. Pšenična moka, kilogram: Celje 4.50 din, Ljubljana 3.50, Maribor 3.50, Belgrad 3.50, Zagreb 3.25. Beli kruh (črni), kilogram: Celje 4.50 (3.50), Ljubljana 4.50 (3.50), Belgrad 3.50 (3), Osijek 3.25 (2.75), Zagreb 4 (4). Krompir: Celje 1.25, Zagreb 1, Split 1, Zelve: Celje 6, Ljubljana 4, Maribor 5, Zagreb 4, Belgrad 3. — Po točno ugotovljenih uradnih podatkih so se cene živil torej v Celju v enem letu zvišale povprečno za 28%. Goveje meso, teletina, sir, ajdova moka so se povišali za 20%. Svinjina se je od lanskega leta podražila za 2 din pri kilogramu, procentualno za 14 odst. Prav tako prekažno mejo. Šunka je poskočila v enem letu kar za 3 din pri kilogramu, skoraj za 19%. Tudi cene kokošim so se dvignile za 12%. Cene surovega in čajnega masla so poskočile v enem letu za 28%. Kava se je podražila za 8, med za 30, pšenična moka za 7, ajdova moka za 20, prosena kaša za 8, ješprenj za 14, zelje za 100, ohrovt za 50, karfiola za 33, koleraba za 50, čebula za 100 odstotkov. Občutno je zadelo Celje podražitev krompirja, ki je poskočil za 25%. Tudi cene drv so se znatno dvignile, in sicer za 31%. Zaenkrat se v Celju še ni podražilo mleko, ki pa tudi ne bo dolgo držalo dosedanje cene, kar sklepamo, ker se je v Sv. Juriju ob južni železnici mleko podražilo. K velikonočnim praznikom se je zvišala teletina pri kilogramu zopet za 2 din in bo cena najbrž ostala, ker so se cene teletom zvišale. Iz izkaza važnejših življenjskih potrebščin vseh večjih mest v Jugoslaviji, katerega izdaja mesečno tržno nadzorstvo v Zagrebu, vidimo, da spada bas Celje med najdražja mesta v državi sploh. Zato so zahteve državnih namestencev v Celju, da pride Celje v prvi draginjski razred, popolnoma upravičene. Prepričani smo, da bodo merodajni krogi uvideli te upravičene zahteve ter na intervencijo celjskega mestnega sveta in drugih činiteljev tudi ugodili upravičenim zahtevam. Poudariti moramo, da so vse celjske državne ustanove, pa bodisi železnica, promet in uradi visoko aktivni, da so naši uradniki veliko preobremenjeni in da že iz tega vidika zaslužijo, da se jim prej ustrezne zahtevam ter reši njihove družine.

Ančka je odšla vandrat...

Hotič pri Litiji, 1. maja.

Prišla je pomlad zelena... Kdo bo zmerom doma! Ven v širni svet! Takih misli je bila gotovo tudi Ančka J., ki ima za seboj komaj šestnajst pomladi. Mlada je še, kdo bi ji jo zameril? Pretekli teden se je doma nekaj sprla, menda s starši. Cesta je široka, dovoljena je po njej hoditi vsakemu, si je mislila Ančka. Brez vednosti domačih jo je ubrala kar peš. Privarala je že nad 30 km v belo Ljubljano. Tri dni in tri noči jo ni bilo domov. V Ljubljani v bolnišnici je obiskala sestro, nato pa še sestro Mici, ki je kuharica v neki menzi. Pri njej je enkrat tudi prenočila. Kje pa je bila ves ostali čas, Ančka ne pove. Vse načrte pa ji je prekrizal brat, ki jo je v soboto slučajno srečal na ulici v Ljubljani. Hočeš, nočeš, morala je domov k staršem. Kakšen je bil sprejem doma, nam ni znano.

Izza naših meja

Tihotapei pred sodiščem. Prvi dan po praznikih je bil na tržaškem sodišču posvečen tihotapem. Tako se je moral zagovarjati, ker je tihotapil tobak preko meje, Stanislav Mikuš iz Črnega vrha in je bil obsojen na 15 dni zapore in 350 lir globe ter na eno leto nadzorstva; Anton Glinec iz Dobrega vrha je tajno razpečeval alkohol in je dobil tri mesece zapore in 1051 lir globe; Ferdo Kafol je tihotapil tobak iz Podmelca in je dobil za to delo 400 lir kazni; Reje Marija, stara 60 let, je tihotapila moko, kavo, čaj in slično, pa je bila obsojena na tri mesece in 9 dni zapore ter na 2200 lir denarne kazni, a vse to pogojno. Še cela vrsta drugih tihotapev, ki je tega dne defilirala pred sodiščem, je dobila precej stroge kazni, ki segajo celo v 2500 lir globe in po nekaj mesecev zapore.

Darila za letne kolonije. Mussolini je daroval 100.000 lir za letne otroške kolonije za reško pokrajino. Vse to 20.000 lir pa je darovala tovarna v Podgori za isti namen, a za otroške kolonije na Goriškem. Darovalci so prejeli tople zahvale od vodij teh kolnij. Tako bo letos lahko na stotine otrok uživalo zrak in sonce zunaj mest.

Otvoritev velike nove otroške bolnišnice ob priliki proslave »Rojstva Rimac. V četrtek se izvrši ob največjih svečanostih otvoritev nove in krasne otroške bolnišnice v Miljah pri Trstu. Monumentalna stavba, ki stoji sredi delavskih bivališč, a okoli in okoli obdana z gozdički in vrtovi, z odprtim pogledom na morje, bo imela vse potrebne moderne bolniške priprave z nad sto posteljami.

Drobne novice. Pred dnevi se je v Banah vnelo grmičevje. Ogenj se je naglo širil in zajel nad 15.000 kvadr. metrov. Škoda pa ni velika.

V Repentbaru se je otvoril praktični tečaj za kamnoseške pomočnike.

Družina Savli iz Sežane je dobila 700 lir nagrade za rojstvo dvojčkov.

V Stanjelu sta trelija pretekli teden dva avtomobila, pri čemer se je zelo težko poškodoval šofer Srečko Bertok.

Rudnik v Kosezah pri Ilirski Bistrici namerava še to pomlad obnoviti. Delo v njem je počivalo celih 20 let. Po zatrdilu bo pri rudniku zaposlenih do 500 delavcev.

8.1. majem bodo pričeli voziti iz Trsta na Reko in v Postojno motorni vlaki, ki bodo dosežali tudi po 90 km hitrosti. Tako bo rabil vlak na Reko le 75 minut. Za to progo je dosedaj rabil 2-3 ure.

Športne vesti iz Belgrada

Belgrad, 4. maja. m. Zaradi reprezentativne tekme med moštvi Jugoslavije in Romunije, ki bo 8. maja v Bukarešti, v nedeljo doma ne bo liginega tekmovalja. 17. kolo teh tekem bo v nedeljo 15. maja. V Belgradu se bosta spoprijela Jedinstvo in Concordia ter BSK in Slavija, v Zagrebu

Vremensko poročilo

»Slovenskega doma«

Kraj	Barometrsko stanje	Temperatura naj. večja	Temperatura naj. manjša	Relativna vlažnost v %	Oblačnost	Veter (sm., jakost)	Pada-vine m/m	Vrsta
Ljubljana	761.7	19.2	9.2	66	10	ENE ₂	—	—
Maribor	763.1	18.2	5.0	60	10	0	—	—
Zagreb	756.4	2.0	12.0	60	7	WNW ₄	—	—
Belgrad	754.9	18.0	11.0	95	10	NNW ₄	—	—
Sarajevo	757.5	18.0	8.0	90	3	0	—	—
Sušak	753.6	17.0	10.0	90	7	SE ₁	—	—
Split	758.8	20.0	9.0	60	1	NNW ₂	—	—
Kumbar	757.0	17.0	11.0	70	3	NW ₂	—	—
Rab	758.5	13.0	7.0	80	0	NW ₂	—	—

Vremenska napoved: Večinoma oblačno, nestalno vreme. Včeraj je bilo do 6.30 večinoma oblačno, nakar se je pričelo naglo jasnit; ob 7. je bilo popolnoma jasno. Ob 9.40 se je pričelo na severni strani oblačiti, vendar je ostalo do 13.30 večinoma jasno. Ob 13.50 se je severna stran neba poodlačila s težkimi deževnimi oblaki, južna pa je bila večinoma jasna. Ob 14.15 je parkrat močno zagrmelo. V mestu ni bilo dežja, pač pa na aerodromu od 14.05—16.15. Padlo ga je 1.7 mm. Ves popoldan je pihal močan SW. Proti večeru se je popolnoma poodlačilo.

Kratek opis vremena v mesecu aprilu 1938. Tlak zraka, reduciran na 0 stop., je znašal v povprečku 734.9 mm. Najvišji 743.7 mm je bil dne 11., najnižji 727.0 mm dne 30. Opazovanje je bilo izvršeno na barometru. — Temperatura zraka: Srednja mesečna je znašala 6.7 stop. C. Najvišja 26.0 je bila dne 1., najnižja —2.8 pa dne 21. — Tlak vodnih par: Ta je znašal v povprečku 5.5 mm. Najvišji 10.1 mm je bil dne 3., najnižja 2.6 mm pa dne 10. — Relativna vlažnost je znašala v povprečku 76 %. Najvišja 98% je bila dne 9., najnižja 30% dne 1., vse to merjeno z higrografom. — Padavinskih dni je bilo skupaj 13. Celotna množina padavin je znašala 120.9 mm. Najvišjo padavino smo imeli dne 26. i. s. 34.8 mm. Sneg je pršil dne 11. in 25., naletaval pa je dne 26. — Meglenih dni je bilo 4. — Število vedrih dni (povprečno pod 2.0) je znašalo 2. — Oblačnih dni (povprečno nad 8.0) je bilo 8. — Mrzlega dne (maksimum pod 0) ni bilo nobenega. — Hladnih dni (minimum pod 0) je bilo 8. — Vroč dan (maksimum 25.0 ali več) smo imeli eden. — Vetrovnost: V tem mesecu je prevladoval E. Vsa ta opazovanja so bila izvršena v Ljubljani.

Ljubljana danes

Koledar

Danes, sredo, 4. maja: Varstvo sv. Jožela. Četrtek, 5. maja: Pij V.

Nočno službo imajo lekarnarji: mr. Sušnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec, Rimska c. 31.

KINO SLOGA 27-30

Danes poslednjič!

Kavarna Metropol

Dr. Franje Novak je z odliko naredil izpit specialista za ženske bolezni in ginekologijo. — Čestitamo!

»Slovenska scena mladih« z Mrakovo dramo Čajkovski bo prvič prirejena v petek 6. maja ob 20 v Delavski zbornici.

»Gora in gorska pokrajina«. Po treh letih razstavlja v Jakičevem paviljonu Edo Deržaj. Kakor nam naslov pove, bo tokrat razstavil le slike z naših gor. Razstava obsega okrog 100 del: olj, akvarelov in grafik. Odprta bo od 8. do 22. maja, dnevno od 9—19. Na to razstavo posebno opozarjamo planince, ljubitelje slik in gora.

Za dobavo sortirne bobna za gramoz razpisuje mestno poglavarstvo v Ljubljani in Službenem listu kos 86 z dne 4. maja t. l. licitaciji, ki bo dne 20. maja t. l. ob 11. v tehničnem oddelku, Nabrežje 20. septembra, II. nadstropje, kjer se dobe tudi razpisni pogoji proti plačilu nabavnih stroškov.

Lepa mladinska akademija. Med letošnjimi mladinskimi prireditvami bo mestna mladinska akademija posebnost; na tej akademiji nastopijo samo otroci ljubljanskih ljudskih šol in otroških vrtecev. Pod vodstvom svojih izkušenih in izvršnih učiteljev so naštetirali spored, ki se odlikuje po izbranstvi in raznovrstnosti ter vsebuje dela Vodopiva, Foersterja, Stane Pečenke, Marije Musičeve, Zupančiča, Amalije Mandljevke, Roze Randolove, Slomška, Gerbeca, Preglja, Adamiča, Volariča, Stritarja, Grošljeve, Cirila Petroveca in drugih. Za obisk prosijo otroci, ker bi radi pomagali svojim revnim tovarišem. Čisti dohodek akademije bo mesto porabilo izključno za pomoč mladini. Vstopnice, ki stanejo od 3 do 20 din, prodaja pisarna »Pax et bonum« v pasazi Francišanske ulice. Akademija bo v četrtek, 5. maja, v francišanski dvorani in se prične ob pol 20. Otroci je na delu za otroka.

Združeni zasebni in trgovski nameščenci Slovenije, podružnica Ljubljana. Vse članice in članice vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo predavanja g. Sinka o novelizaciji obrtnega zakona. Predavanje bo drevi ob 20 v belih dvorani Uniona.

Redni letni občni zbor Muzejskega društva za Slovenijo v Ljubljani se vrši v četrtek 5. t. m. ob 17 v čitalnici Narodnega muzeja.

Protituberkulozna zveza v Ljubljani sporoča, da se bo letošnji protituberkulozni teden začel s svečanostjo, ki bo v soboto 7. maja ob 19.30 v sejni dvorani mestnega poglavarstva. Poleg otvoritvenega govora gospoda bana dr. Marka Natlačenca in predsednika mestne občine ljubljanske gospoda dr. Juro Adlešiča, se bo pri tej priliki tudi izvajal program, ki bo kulturno na višini, saj bo poleg članov ljubljanske drame sodeloval tudi ljubljanski godalni kvartet (gospodje: Pfeifer, Stanič, Šušteršič in Müller).

Zveza bojnikov v Ljubljani, Kolodvorska ul. 25, naproša vse župne urade, da bi blagovoljijo vposlali slike vojnih spomenikov. Blagovolji naj se navesti tudi datum odkritja in koliko imen je vklesanih. Nadalje prosimo za sporočilo, kdo je izdelal načrt in kdo je spomenik postavil ter koliko je stal.

Ljubljansko gledališče

DRAMA — Začetek ob 20.

Sreda, 4. maja: »Nočna služba«. Red Sreda. Četrtek, 5. maja: »Pokojnik«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.

Petek, 6. maja: Ob 15: »Na ledeni plošči«. Dijaška predstava. Globoko znižane cene.

OPERA. — Začetek ob 20.

Sreda, 4. maja: »Madame Sans Genee«. Red B. Četrtek, 5. maja: »Don Juans«. Petek, 6. maja: Zaprt. Sobota, 7. maja: »Trubadura«. Premiera. Premierski abonma.

„The light, that never fails“

Luč, ki nikdar ne ugasne - Podjetje nad podjetji

V Ameriki govorijo samo številke. Resnično, samo s pomočjo števil je mogoče, da si predstavimo, kako izgleda največja zavarovalnica na svetu, ki je v New Yorku in se imenuje Metropolitan. Ta zavarovalnica ima v svoji centrali, ki obsega kar tri nebotičnike, 15.000 uradnikov in 30.000 potnikov. Njene zavarovalnine znašajo 20 milijard dolarjev, dnevni promet obsega pa 12 milijonov dolarjev. V teku enega leta znaša pošta sto milijonov pisem, domača knjižnica obsega nad 100.000 zvezkov. V osrednjem zavodu ordinira čez 100 zdravnikov, v zavodu so dvorane, v katerih dela do 150 uradnikov. Da so pri takšnih ogromnih in pravičnih številkah še druge velike posebnosti, je razumljivo. Med njimi je tudi ta, da prejmejo nameščenci dnevno zastoj kosilo, ki je točno preračunano z ozirom na množino kalorij, ki naj povisajo in povečajo delavnost. Tako hoče ta družba z izdatno hrano povečati tudi delavnost svojega osebja. 15.000 kosil daje tako na dan.

Od cestnega tekača do ravnatelja

Ravnatelj te družbe Frederic Ecker je ljubiteljski gospod pri 60-letih in nihče, ki ne pozna ameriškega življenja, ne bi verjel, da je bil ta človek v svojem 14. letu še navaden cestni tekač. Danes mu je podrejenih 70 oddelkov, njegova pisarna je kar pravljica iz mahagonija, danes narakuje petim taticam in njegovi letni dohodki znašajo letno 150.000 dolarjev. Zgleda pa tako, kakor so zgledali svoje čase stari profesorji, preprosto, a okusno oblečeni, z monoklom, v resnici pa je človek železnega srca in hladnih čustev.

Jutranja telovadba zavarovancev

Vsako jutro daje zavarovalnica svoje gimnastične vaje svojim članom in navodila, kako naj utrjujejo svoje telo. Sama zavarovalnica ima svojo radiodajno postajo, ki pošilja v jutranji uri gimnastične vaje, tako družba stremi svojim zavarovancem in jim želi dolgega življenja. Kdor se hoče ravnati po teh navodilih, mora res dolgo živeti. Družba naravnost stremi za tem, da bi podaljšala življenje svojim članom in v resnici zgleda tako, kakor da hoče samo smrt opehariti in pregnati. Če zbolijo kak družbin zavarovane, bodisi v Združenih državah ali Kanadi, takoj pošlje družba svojega zdravnika, bolniško sestro, zdravnika, torej vse, kar naj bi bolnika hitro pozdravilo. Razumljivo je, da je vse to cenejše kakor pa izplačati zavarovalnico. Delo tega oddelka za zdravje članov je tako mnogovrstno, da si je težko predstavljati ta ustroj, ki naj koristi družbi, pa tudi članu.

Takšni so albanski kmetje.

Hranilnica Amerikancev

Ta družba je hranilnica za Amerikance. — Mnoge zavarovalnice v Združenih državah so odgovorne za procvit in razmah tega podjetja, ki niso nič drugega kakor špekulacija na smrt ali življenje. Nihče se ne bo tudi čudil temu, da to podjetje dela tudi kupčije v svoji lastni hiši. Vsak nameščenec se namreč obveže, da bo sam plačal svoje zavarovanje pri tem podjetju. Zato pa tudi

Takšna je zvečer ulica Via dell' Impero v Rimu zdaj, ko se mudi tam Hitler. V ozadju Oltar domovine.

Morski volkovi - gospodarji morja

Sydney je mlado avstralsko mesto, po svoji zunanosti, živahnosti in pristrčnosti zelo veselo in podobno ameriškim mestom. Toda nekaj kvari veselje Sydneyčanov, namreč množica morskih volkov, ki jo takoj kdo ve od kod prikljuje v njihovo pristanišče vsaka najmanjša nezgoda. Toliko je teh pošasti v Sydneyem zalivu, da so vsa kopaljšča obdana z močnimi železnimi mrežami ter da nad kopalci čuje posebno letalo, ki naj jih obvesti o nevarnosti.

Ob priliki obiska ameriške ladje »Louisville«, so Sydneyčani priredili Amerikancem na čast velike slovesnosti. Ko je ladja odhajala, so jo najbolj navdušeni z županom na čelu spremljali z godeci in pevi v manjši ladji, ki je nosila kakih 120 ljudi. Nenadoma je velik val ladje prevrnil in vesela razposajena družba je na mah postala družba obupancev, ki so se začeli boriti za življenje. Toda to bi se ne bilo najhujše: pojavili so se morski volkovi. Najprej trije, potem deset, petdeset, cela množica kar v nekaj sekundah. Neverjetno, toda resnično. Slišalo se je pretresljivo vpitje, morje se je krvavo pobarvalo, med množico borečih se plavavcev živigajo siva ali rjavkasta trupla orjaških rib in goltajo, kar jim pride pred strašna žrela; s strahovito naglico se zaganjajo sem in tja kot prava živa torpeda, ter sejejo grozoto vse na okoli. Od 120 ljudi so jih rešili samo 65, drugo polovico so požrle nenasitne pošasti.

Morski volkovi so

kakor jastrebi in mrhovinarji

Če ti pogine žival nekje v puščavi, kjer ni videti ne čuti najmanjšega živega bitja, se bodo čez kakih 10 minut že pojavile daleč na obzorju črne pike: jastrebi. Najprej plavajo v širokih krogih, se spuste na tla ter se zagrizajo v žrtev. In od vseh strani prihajajo neprestano novi mrhovinarji.

Prav tako so morski volkovi. Kitolovci vedo o tem marsikaj povedati. Le ubij kita; morje je ena sama neskončna puščava. Čez nekaj trenutkov že začno prihajati volkovi; čez nekaj časa jih kar

skrbijo podjetje, da ne bi bilo treba prezgodaj plačati zavarovalnine svojemu članu. Zato pa so tudi uradni prostori nadvse temu primerno zgrajeni. Luči so tako zastrte, da je nemogoče si pokvariti oči, aparati za čiščenje zraka vedno delujejo, razni stroji, ki naj zmanjšujejo šum in ropot, so pritrjeni na zidove, vse je namreč tako urejeno, da ne bi trpeli živci uradnikov, da ne bi imeli prav nobenega vzroka za kakšno nekajdnevno »bolenje«. Preskrbljeno je celo, da sta dve veliki telovadnici v zgradbi, kjer si uradništvo v odmorih utrjuje in preteguje ter osvežuje svoje telo. Vsa ta naklonjenost do uradništva gotovo ni kakšna obzirnost, pač pa hladna preračunanost in kupčijski duh ameriških denarnikov.

Zmerno pitje kave je neškodljivo

Ravno te dni zborujejo v Berlinu farmakologi in med mnogimi predavanji je bilo tudi predavanje o kavi in kofeinu. O vplivu kave na človeško telo še vedno prevladuje nešteto mnenj. Nekateri trdijo, da je kava strup, drugi pa nasprotno. To je bil tudi naslov enemu predavanju. Profesor Straub je govoril o pomenu tega vprašanja ter poudarjal, da je že čas, da končno rešijo to vprašanje. Stoletja človek pravi, da je kava osvežujoča in poživljajoča pijača, znano pa je tudi, da jo moramo piti zmerno, če hočemo, da bo ugodno vplivala na naš organizem. Ko so na fizikalno kemični način odstranili kofein iz kave, niso ugotovili samo odstotka kofeina v kavi, pač pa lažje dognali tudi vpliv kofeina na človeški organizem. Ker kava vsebuje kofein, s tem še ni rečeno, da je zdravju škodljiva. Kot pri vsaki hrani in vsakem pitju, tako tudi množina zaužite kave igra vlogo. Zmernost povsod, tako tudi tu, in škode ne bo nobene. Predavatelj navaja, kako so ljudje nedosledni. Kavna zrna vsebujejo samo en odstotek kofeina in zaradi tega vpijejo vsi, češ, da je nezdrava. Čaj ima pa 2 odstotka kofeina in ni takega vpitja proti njemu. Kofein ima to posebno lastnost, da pospešuje tvornost.

Kava pospešuje možgansko delo. Razni poznavalci-znanstveniki kofeina trde isto, da zmerno pitje kave ni škodljivo. Dokazali so na raznih tabelah in statističnih vpliv te pijače na utrudljivost, kako ugodno vpliva na hitro delo. Zlasti umski delavci radi pijejo kavo, saj jih osvežuje in jim daje silo za delo. Da bi kava zmanjševala človekovo delavnost, pa ne drži, saj vidimo sami na sebi, kako često kava vpliva na nas ugodno, zlasti če je človek pri težkem delu. Pregarja nam spade in često smo sveži dalj ravno zaradi pitja kave.

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 4. maja: 12 Po domače (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Plošče — 14 Napovedi — 16 Mladinska ura: Glasbeno oblikoslovje (g. dr. Anton Dolinar) — 18.40 Dolenjska mesta v dobi merkantilizma (g. prof. Janko Jare) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac ura — 19.50 Letošnji dečji dnevi (g. Vojko Jagodič) — 20 Prenos iz Maribora, Cesar Franck: Blagor, oratorij. Solisti: Zlata Gjurgienca, Jelka Igljčeva, Vida Zamejš-Kovčeva, Jean Franel, Avgust Živko, Aleksander Kolac, Anton Petrovič. Zbor: Glasbena Matica, Maribor. Moški zbor pevskega društva »Jadranski«, slov. pevsko društvo »Maribor«. Orkester: Glasbena Matica in vojaška godba 45. pp. Dirigent: Janez Ev. Gašparič.

Drugi programi

Sreda, 4. maja: Belgrad: 20 Operne arije, 20.30 Humor, 21.30 Nar. pesmi — Zagreb: 20 Ljubljana — Praga: 21 Orkester in zbor, 22.15 Ravelove klavirske skladbe — Varšava: 20 Ples, gl. — 21 Chopinove skladbe, 23 Pokrajinski zbori, 23.35 Pihala — Sofija: 19 Wagnerjeva opera »Tannhäuser« — Budimpešta: 19 Armenski večer, 20.15 Igra, 21.50 Ork. konc., 23.10 Ples, gl. — Trst-Milan: 21 Citre — Rim-Bari: 17.15 Vok. konc., 21.30 Valčki, 22 Pihala — Dunaj: 20 Francoska gl., 21 Mladinski konc., 22.20 Zab. konc. — Hamburg-Monako: 19.10 Ples, gl. — Bratislava: 20 Pihala — Strasbourg: 20.30 Konservatorski koncert iz Metza.

»Dragi Lojze, daj mi dvajset dinarjev, da si kupim pomlajevalno sredstvo.«
»Na, tu imaš sto dinarjev!«

ROBERT LORD

74

POD ČRNO KRINKO

»Privedel si me sem, da se pozabavava, pa bi me bil moral tudi braniti pred ono zverino. Tepel me je.«

»Čakajte malo! Kdo te je tepel?« je vprašal Cliff Pearl.

»Tisti Ed Jackson. Strašno rad pretepa slabotne ženske,« je hitela tožiti Pearl, in so ji solze silile v oči.

Cliff sprašuje Pearl, kdo jo je tepel.

»Res? On te je pretepal?!«

»Da, prijel me je kakor vrečo ter me vrgel na cesto! To je sramota!«

»Nič naj te ne skrbi, draga moja, saj bo vse spet dobro,« jo je tolažil Cliff. »Naši člani vendar ne bodo dovolili tega, da bi moški pretepal slabotno žensko.«

»Se bom že maščevala nad njim,« je grozila Pearl.

»Za to bom že jaz poskrbel,« je odvrnil hitro Cliff, »zdaj pa pojdimos domov. Ti, Frank, leži in dobro spi. Se bomo še jutri pomenili naprej. Zbogom!«

»Zbogom, zapuščeni prijatelj,« se je prilizovala Pearl Franku.

In Frank je spet ostal sam. Zdaj pa je bil še bolj vznemirjen kot prej. Odšel je v spalnico ter se zavalil na nepostlano posteljo. Spati ni mogel. Preveč so ga razburjali dogodki in pijsa. V lahkem polsnu se je premetaval po postelji in se sam s seboj nekaj pogovarjal. Če bi mogla Ruth slišati, kako je v tej zmedenosti izgovarjal njeno ime, bi bila takoj prihitela nazaj k njemu. Tako zelo je bil Frank potreben žene, ki bi ga spet spravila na pravo pot in ga vsaj malo potolažila. Toda, Ruth je bila tako daleč. Ze je prišla k svojemu očetu v Texas. Tudi ona je prav v tem trenutku bila v postelji in premišljevala. Tudi ona ni mogla spati. Njene misli so bile težke. Še vedno ni mogla prav najti izhoda iz tega položaja.

Strmina, po kateri sta drsela, je bila skoro navpična. Nevihta je potihnila, toda težki in preteči oblaki so se nagrmadili nad njunim življenjskim svodom. Bil je to spet le nekaj mir pred novim, še silnejšim viharjem.

Niti štiri in dvajset ur ni preteklo od teh dogodkov, ko je že cela vrsta avtomobilov hitela skozi noč. Avtomobili so bili vsi brez luči. Vozili so proti gozdu, onemu gozdu v bližini mesta. Še motorji so preteče brneli. Težka gumijasta kolesa so neusmiljeno drvela po temni cesti. V zaprtih avtomobilih je sedela znana družba. Črne krinke! Črne krinke so bile spet na poslu! V prvem avtomobilu sta sedeli za sedeži zadaj dve zakrinkani pošasti, med njima pa je bil na tesno zvezan nekdo tretji.

Srdite oči tega jetnika so se svetile v poltemi. Zakrinkane

pošasti so molčale. Krinka, ki je sedela za krmilom, je gnala voz s peklensko brzino.

Zvezani se je poskušal iztrgati se iz vezi... Takoj sta ga zgrabili pošastni krinki, ki sta molče sedeli poleg njega, ena levo, druga desno...

»No, no, potrpi še malo, dečko, saj bomo kmalu na cilju...« se mu je zlobno pošalil zakrinkani sosed.

»Razbojniki, spustite me... Kaj hočete od mene? Kaj sem vendar storil...?«

»Ne bodi vendar tako radoveden... Potrpi trenutek...«

»Prav v kratkem bomo obračunali s teboj...«

»Ha, ha...« sta se zlobno režala njegova strahotna soseda.

Avtomobili pa so divjali naprej s strahotno brzino...

Kmalu so zavili na stransko pot, ki je vodila proti gozdu...

Začeli so voziti nekoliko počasneje.

Nesrečni obsojenec se je ponovno skušal rešiti:

»Kaj nameravate storiti z menoj? Kako ste mogli mirnega človeka nasilno odpeljati iz njegove hiše?«

»Ta mirni človek mora položiti obračun, zakaj je pretepal žensko. Opravičiti se moraš, Ed Jackson, pred Črno legijo...!«

Jetnik Črne legije je bil tokrat Ed Jackson.

Navalili so nanj zvečer, ko je spravljal svoj avtomobil v garažo, ga brž zvezali in strpali v svoj avtomobil... Niti zavedel se še ni, pa je že bil v rokah Ku-Klux-Klana...

Počasi je Ed domel, da so ga vjeli zato, ker je prejšnji večer vrgel s Frankovega stanovanja na cesto ničvrednico Pearl Donwersovo. Pa vseeno ni mogel verjeti, da bi bil to pravi vzrok...

Člani Črne legije so se le menda zbal, da jih Ed ne bi izdal policiji... Frank mu je v svoji pijanosti marsikaj povedal in priznal. Tisti pa, ki je mnogo vedel o Črni legiji, je bil nevaren in ga je bilo treba čim prej odstraniti...

Ed se je zavedal, v kako težak položaj je zašel. Toda, kaj naj stori? Bil je v popolni oblasti teh ničvrednežev in se je moral vdati usodi.

Avtomobil se je naglo ustavil... Iz drugih avtomobilov, ki so vozili za onim, v katerem so se peljali Ed in njegova dva spremljevalca, je izstopilo kakšnih deset ljudi, ki so vsi nosili črne krinke.

Zaslišalo se je povelje:

»Pripeljite ga sem!...«